

Aan:
Provincie Zeeland
T.a.v. de commissaris van de Koning
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Baarn, 17 oktober 2024

Betreft: tekortkomingen veiligheidsregio Zeeland

Geachte Commissaris van de Koning, geachte heer De Jonge,

Van onze leden in verschillende Zeeuwse brandweerposten ontvingen we signalen over ernstige tekortkomingen op het gebied van de brandweezorg in de Veiligheidsregio Zeeland (hierna: VRZ). Deze tekortkomingen raken direct aan de kwaliteit van de geboden brandweezorg en daarmee de veiligheid van brandweermensen en burgers. Bovendien bevestigen ze grotendeels het beeld dat de Inspectie Justitie en Veiligheid (hierna: de Inspectie JenV) heeft gegeven in haar rapport inzake de inrichting van de repressieve brandweezorg in Zeeland¹ en haar oordeel² over de toepassing van de 'Handreiking Landelijk Uniforme Systematiek voor Dekkingsplannen' (hierna: handreiking).

De aanbevelingen van de Inspectie JenV die zien op verbetering blijken door de VRZ niet of slechts beperkt te worden opgevolgd. Daarom vragen we u - op grond van artikel 5d, eerste lid van de 'Ambtsinstructie commissaris van de Koning' - er op toe te zien dat het bestuur van de veiligheidsregio per direct passende maatregelen neemt om de tekortkomingen weg te nemen. Volledigheidshalve en met het oog op ieders verantwoordelijkheid informeren we ook de 13 Zeeuwse gemeentebesturen, de Inspectie JenV, de Nederlandse Arbeidsinspectie, het Directoraat Generaal Politie en Veiligheidsregio's (DGPenV) van het ministerie van JenV, het Veiligheidsberaad, de Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid en de voorzitter van de Raad Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio (RCDV) over dit verzoek.

In de volgende alinea's geven we een beknopte omschrijving van de belangrijkste tekortkomingen:

Dekkingsplan 2023-2025

Blijkens verscheidene rapporten van de Inspectie Justitie en Veiligheid worden in Zeeland de wettelijke tijdnormen³ voor de opkomst van de brandweer in ruime mate overschreden. Daarom maakt het bestuur van de VRZ gebruik van de bevoegdheid om af te wijken van deze tijdnormen. Dat moet echter wel inzichtelijk en gemotiveerd⁴ gebeuren. Hiervoor is de Landelijk uniforme systematiek voor dekkingsplannen⁵ ingericht. De veiligheid van zowel de burger als het brandweerpersoneel zijn daarin belangrijke overwegingen. Omdat transparantie een belangrijk uitgangspunt is bij deze methodiek, dient de brandweer per stap haar overwegingen, onderbouwingen en keuzes te documenteren, zodat zij ook voor besturen, burgers en bedrijven te volgen zijn.

Bij brief van 19 december 2022⁶ heeft de minister van Justitie en Veiligheid alle 25 voorzitters van de veiligheidsregio's geïnformeerd over de herziene handreiking "Landelijk uniforme systematiek voor Dekkingsplannen." De toepassing van deze handreiking biedt brandweerkorpsen hun Algemeen Bestuur (hierna: AB) de mogelijkheid voorstellen te doen voor aanvullende maatregelen, mocht de prestatie van de brandweermanorganisatie niet toereikend zijn. In die brief zegt de minister ook ervan uit te gaan dat de veiligheidsregio's die reeds op basis van de concept handreiking hebben opgesteld, het dekkingsplan

Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers (VBV)

Bezoek : Tolweg 5
3741 LM Baarn
Post : Postbus 147
3740 AC Baarn

Home : www.brandweervrijwilligers.nl
E-mail : info@brandweervrijwilligers.nl

Fiscaal : 81.86.45.167
KvK-nummer : 08168567
Bank: NL16 RABO 0309 1304 25

actualiseren op basis van de herziene handreiking. Dat is in Zeeland het geval. Maar de bijbehorende transparante motivering, waaruit helder blijkt welke uitgangspunten zijn gehanteerd en welke keuzes zijn gemaakt ontbreekt in het op 7 juli 2023 door het AB vastgestelde plan. Daarmee ontbreekt ook het inzicht in de zwakke plekken en daarmee het kwaliteitsniveau van de brandweezorg voor de 13 Zeeuwse gemeentebesturen. Daarom hebben wij de Zeeuwse gemeentebesturen bij brief van 4 oktober 2023⁷ geïnformeerd over de opmerkelijke gang van zaken rond het vaststellen van het nieuwe Dekkingsplan.

Inzet 'brandweer-assistent'

Brandweermensen worden tijdens hun werk blootgesteld aan verschillende risico's. Volgens het Centraal Bureau Statistiek⁸ (CBS) hadden van alle beroepsgroepen politiepersoneel en brandweerlieden het vaakst te maken met een ongeval tijdens het werk, dat resulteerde in een of meer dagen verzuim. Mede daarom worden aan alle operationele functies die gelden voor het brandweerpersoneel, dat uitrukt op de brandweervoertuigen, kwaliteitseisen gesteld die zijn vastgelegd in het Besluit- en de Regeling personeel veiligheidsregio's.

Met het besluit van het AB van 12 september 2024⁹ om in de VRZ te starten met een pilot 'brandweer-assistent', wordt het in wet- en regelgeving vastgelegde uniform basiskwaliteitsniveau voor personeel in de beroepspraktijk onderuit gehaald. De functie 'brandweer-assistent' komt immers niet voor in het functiehuis¹⁰ van de brandweer. Omdat een 'brandweer-assistent' niet beschikt over de basiskwaliteiten (o.a. het gebruik en dragen van ademluchtapparatuur) om de taken goed en veilig uit te kunnen voeren. Dat raakt de eigen veiligheid, de veiligheid van collega's, van omstanders en van burgers. Naar onze overtuiging raakt het kwaliteitsniveau van de brandweezorg in Zeeland hierdoor nog verder in verval. De bewering van de VRZ in het bestuursvoorstel dat de VBV is 'meegenomen in deze ontwikkeling en hier positief in staat' is dan ook onjuist en volkomen misplaatst.

Het AB heeft op 12 september 2024 ook een 'Kwalificatiedossier brandweer-assistent' vastgesteld. Het traject ter wijziging of toevoeging van brandweerfuncties zoals deze, dient echter te verlopen via het Nederlands Instituut voor Publieke Veiligheid (hierna: NIPV). Geconstateerd is dat de VRZ dit traject niet heeft gevolgd. Blijkens het openbare verslag van de AB vergadering van 12 september 2024 kunnen alle posten (ook posten met voldoende bezetting) aansluiten bij de pilot. Uit de begeleidende Risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) blijkt bovendien dat de samenstelling van een basisbrandweereenheid in de VRZ ook kan bestaan uit een bevelvoerder, een chauffeur, tevens voertuigbediener, en twee brandweer-assistenten. Dat is naar ons oordeel een ontoelaatbare afwijking van de wettelijke eisen en brengt onaanvaardbare risico's met zich mee. Daarnaast is onduidelijk wie deze RI&E heeft opgesteld en of deze is getoetst door een gecertificeerde deskundige. Deze informatie ontbreekt in het document.

Grensoverschrijdende samenwerking (GROS) met buurland België

De minister van Justitie en Veiligheid heeft in de Contourennota Versterking Crisisbeheersing en Brandweezorg¹¹ aangegeven de grensoverschrijdende samenwerking te willen verbeteren. Dat is ook dringend gewenst, gegeven het feit dat de VRZ al drie jaar achtereenvolgens verklaart dat grensoverschrijdende alarmeringen veelvuldig niet naar behoren verlopen. Daar komt bij dat brandweereenheden met repressieve taken op Belgisch grondgebied regelmatig worden geconfronteerd met haperende mobilfoon-/portofoonverbindingen, ontoereikende bluswatervoorziening, vertraagde opschaling en andere voorvallen, die maken dat in die (kritieke) situaties de veiligheid van de ingezette brandweermensen nadrukkelijk in het geding is.

Maar terwijl deze problemen al geruime tijd bekend zijn bij de VRZ, en ook dikwijls door de betreffende brandweermensen kenbaar zijn gemaakt, blijven passende en risicobeperkende maatregelen uit. Daarmee schiet de VRZ tekort in haar zorgplicht voor de veiligheid van haar werknemers en het nakomen van de in protocollen en samenwerkingsovereenkomsten gemaakte afspraken over het evalueren en optimaliseren van de grensoverschrijdende samenwerking met België. In plaats daarvan heeft de VRZ ervoor gekozen om te komen met disciplinaire strafmaatregelen tegen een functionaris die, zoals van hem/haar mag worden verwacht, opkomt voor de veiligheid van zijn mensen en die van anderen. Als strafmaatregel heeft de VRZ nu besloten om een brandweerpost in het grensgebied tot nader orde te ontheffen van zijn GROS-taken, inclusief de primaire brandweezorg op Belgisch grondgebied¹². Dit besluit bevat echter geen enkele, brandweerkundig onderbouwde, rechtvaardiging.

Daarmee stelt de directie van de VRZ het elimineren van legitieme inspraak boven het belang van burgers in de snelst mogelijke brandweezorg. Concreet betekent dit dat de inwoners van het verzorgingsgebied aan weerszijden van de landsgrens daarvan de dupe zijn. Dat vinden wij een zeer zorgelijke ontwikkeling.

Zeker met het oog op de onberispelijke staat van dienst van de betreffende brandweerpost en haar vrijwilligers. Zonder uitzondering betrokken brandweermensen die dag in dag uit klaar staan voor de veiligheid van burgers aan beide zijden van de grens en nimmer hun taken hebben verzaakt. Mensen die hechten aan hun eigen veiligheid en die goed geëquipeerd willen zijn voor hun taken. Die hebben het vertrouwen in een oplossing in dit slepende vraagstuk zo goed als verloren. De top-down benadering door de VRZ wordt als frustrerend, demotiverend, onveilig en zelfs bedreigend ervaren. Dat past niet in het huidige tijdsbeeld en de kwetsbaarheid m.b.t. de beschikbaarheid van vrijwilligers. De houding van de directie van de VRZ heeft een destructieve, ontwrichtende uitwerking op aspecten als zingeving, betrokkenheid en trots.

Ons aanbod aan de VRZ om op basis van een goed gesprek verdere escalatie te voorkomen is helaas door de directie afgewezen met de mededeling: *"wij zien geen rol voor de VBV als gesprekspartner in deze fase van de uitwerking van dit dossier en gaan dus ook pertinent niet in op een uitnodiging daartoe."* Kortom; dan zijn we uitgepraat en rest ons niets anders dan een andere weg te bewandelen. Die begint met een verwijzing naar de conclusies in het rapport 'Samen kunnen en moeten we beter' uit 2017¹³ en de constatering dat er binnen de VRZ nog een dringende behoefte is aan verbetering.

Daarom vragen we u - op grond van artikel 5d, eerste lid van de 'Ambtsinstructie commissaris van de Koning' - er op toe te zien dat het bestuur van de veiligheidsregio per direct passende maatregelen neemt om de hierboven beschreven tekortkomingen weg te nemen.

Met vriendelijke groet en in afwachting van uw reactie.

Namens de Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers

Marcel Dokter
voorzitter

¹ Inspectie Justitie en Veiligheid: Inrichting repressieve brandweezorg, regiobeeld Zeeland, november 2017

² Brief Inspectie JenV aan de RCDV inzake onderzoek Gebiedsgerichte Opkomsttijden, d.d. 23 februari 2022

³ Zie: § 2 van het Besluit veiligheidsregio's

⁴ Zie: artikel 3.2.1, tweede lid, van het Besluit veiligheidsregio's

⁵ Zie: Herzien handreiking versie 3.0 - Landelijk uniforme systematiek voor dekkingsplannen

⁶ Brief minister JenV aan voorzitters veiligheidsregio's inzake Handreiking gebiedsgerichte opkomsttijden, d.d. 19 december 2022

⁷ Brief VBV aan de 13 Zeeuwse gemeentebesturen inzake dekkingsplan VRZ, d.d. 4 oktober 2023

⁸ CBS: Vaakst arbeidsongeval met verzuim bij politie en brandweer, d.d. 14-05-2024

⁹ Agendapunt 03/d, Vergadering Algemeen Bestuur VRZ d.d. 12-09-2024

¹⁰ Zie: bijlage 1 van het Besluit personeel veiligheidsregio's

¹¹ Rapport Contourennota Versterking Crisisbeheersing en Brandweezorg, d.d. 06-12-2022

¹² Bericht van Brandweezone Centrum inzake opschorten taken GROS, d.d. 17 oktober 2024

¹³ Rapport 'Samen kunnen en moeten we beter', Twijnstra Gudde, d.d. 25 januari 2017